

СТАНОВИЩЕ

За докторската дисертация на тема : „**Характеристики на медийната екосистема в България през призмата на социалните протести у нас през 2013г.**” на Нели Велинова , редовен докторант в катедра „*Комуникация и аудиовизуална продукция*“ на ФЖМК на СУ “Св.Климент Охридски“ за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.5.*Обществени комуникации и информационни науки*, научна специалност: "*Журналистика- Електронни медии*"

Научен ръководител: проф. д-р Лилия Райчева

Автор на становището: проф. д-р Маргарита Пешева, преподавател в катедра „*Медии и обществени комуникации*“, УНСС.

1. Актуалност на избраната тема за дисертация

Темата на дисертацията е много актуална в контекста на бързото развитие в последните години на *новите медии* (блогове и социални мрежи), които създават силно конкурентна среда за *старите медии* - печат, телевизия и радио. Докторантката Нели Велинова прави сравнителен анализ на тяхното развитие и сложни отношения в контекста на протестите от 2013г. и тяхното отразяване от медиите. Този научен анализ е силно критичен предимно за *старите медии*, които в конкурентната борба с онлайн медиите (най-вече по индексите *бързина* и *интензивност* на публикациите), снижават качеството и професионалните стандарти в своята работа, намаляват журналистическите разследвания, започват по- активно да използват

инфотейнмънта. Това води до голям разцвет на риалити форматните предавания, които вече доминират в програмите на комерсиалните ТВ програми с национален обхват.

Докторантката Нели Велинова осветлява един сравнително малко изследван проблем у нас - влиянията между *новите и старите медии* в общата медийна екосистема- в контекста на фалшивите новини, интернет троловете, заличаването на границите между достоверната и недостоверната информация, което разколебава общественото доверие към традиционните медии, както и към онлайн медиите. В дисертацията обективно и критично се анализират трансформациите в медийната екосистема у нас, и доколко блоговете и социалните мрежи вече оказват силно влияние върху обществените нагласи в кризисни ситуации като масовите протести през 2013г.

Избраната тема, проблемен анализ и медиен контекст на дисертацията са първи по рода си в българското медиазнание, което я прави актуална и оригинална, и заедно с това- много полезна като инструментален научен подход към важен медиен проблем.

2. Структура и съдържание на дисертацията.

Дисертацията съдържа **293 стр.** и се състои от **Увод, пет глави, Заключение, приносни моменти, Използвана литература и Приложения.** Докторантката използва **271 източника**, от които цитира **265** от тях. Основният текст на дисертацията съдържа още **таблици, снимки, изображения и графики.** **Приложенията** са 7бр. и съдържат въпросници за проведените дълбочинни интервюта с известни журналисти, блогъри-журналисти и само блогъри, както и архив на БНР и БНТ от протестите през 2013г. И още- архив за тези събития на

блогърите-журналисти Александър Симов и Иво Инджев. Този подчертано феноменологичен подход, обширната фактология, теоретичният анализ, респектиращата библиография и проведените изследвания чрез качествени методики, показват високо равнище на професионална подготовка и качество на извършеното научно изследване. Научният анализ е обективен, той се основава на интегрална методология, която съдържа методи и индикатори, взети от *медиазнанието, емпиричната социология, теория на пропагандата, онлайн журналистиката* и др.

Избраният научен подход е **дедуктивен**- той тръгва от *общото* (традиционните медии и техните основни характеристики), анализира *особеното* (ролята на новите медии в медийната екосистема) и се фокусира върху *частното* (социалните протести през 2013г. през погледа на журналисти, журналисти- блогъри и само блогъри, и оценяват начините на отразяване на тези протести от *старите и новите медии*).

Като структура, съдържание, обем, библиография, проведени дълбочинни интервюта и цялостен научен анализ, дисертацията напълно отговаря на изискванията на *Закона за научните степени и звания*. Тя е написана с прецизен език и стил. Докторантката ясно формулира научните си тези, отстоява обективна и в редица случаи- силно критична позиция към основните тенденции в развитието на медийната екосистема у нас в последните години. Всичко това показва, че докторантката Нели Велинова има задълбочени професионални познания по темата, тя успешно систематизира емпирични факти, развива и аргументира собствени научни виждания, оценки и изводи.

3. Научни приноси

Дисертацията е оригинално научно изследване, което, по моя преценка, съдържа няколко основни научни приноси:

Първият принос е изборът на оригинална и твърде актуална тема, която е слабо разработена в българското медиазнание. Извършеният сравнителен анализ на отношението на *традиционните и онлайн медиите* у нас към протестите от 2013г. е пръв по рода си в медийните анализи у нас. Това е смел научен подход, който завършва с убедителен научен резултат, показващ професионална компетентност и ясно изразени лични позиции и убеждения на докторантката Нели Велинова.

Вторият принос е избраната методология за анализ и осветляване на темата. Методологията е интегрална, в нея има елементи, взети от различни научни области- *медиазнание; медийна история, медийна социология; теория на пропагандата, интернет и дигитални медии, онлайн журналистика* и др. Подходът за анализ на проблема е подчертано феноменологичен, текстът се основава главно върху фактите и събитията, случили се през 2013г. Това превръща дисертацията в много полезно и необходимо изследване, което анализира и оценява явления от близката ни най-нова история, като разкрива действителното равнище на медийна грамотност- на журналисти, блогъри, и най-общо- медийни потребители.

Третият принос е въвеждането на социологически методи и индикатори за изследване на този сложен обществен (и медиен) проблем. Докторантката провежда, по собствена методика, поредица от дълбочинни интервюта с известни журналисти; журналисти- блогъри и само блогъри, които показват как онлайн журналистиката (развиваща се в блогове и социални мрежи) започва успешно да конкурира традиционните медии, а

в редица случаи - да предлага дори по-точна, обективна и вярна информация. Заедно с това- и критичната самооценка на журналистите-блогъри, които не крият, че в своите блогове си служат и с автоцензура, че не се чувстват изцяло и докрай свободни в публичната си оценка на събитията.

Четвъртият принос е извършеният сравнителен анализ на отразяването на протестите от традиционните и онлайн медиите, и открояващите се различия в това отразяване. Блогосферата се отличава с плурализъм и свобода на мненията, с по-голяма независимост на оценките и позициите, в сравнение с традиционните медии. Докторантката Нели Велинова осъществява обективен анализ на промяната в медийната екосистема. От една страна, традиционните медии създават редица свои материали на базата на публикации на блогъри, и въз основа на коментари, появили се в социалните мрежи. От друга страна, блогърите (отчасти) се информират от традиционните медии, като често цитират техни публикации и информации. Оттук докторантката извежда основната си теза- за все по-голямото взаимодействие между традиционните и онлайн медиите в общата екосистема, в която тяхната взаимна необходимост нараства, а границите между тях започват да избледняват.

4. Публикации по темата на дисертацията.

Докторантката Нели Велинова е представила **3 публикации** по темата на своята дисертация:

1. **Велинова, Н.** (2015). *Характеристики на медийната екосистема в България през призмата на протестите 2012 – 2013 г.* Годишник на СУ „Св. Климент Охридски”. ФЖМК. Том 22, с. 211-231.

2. **Velinova, N.**, Tomov, M., Raycheva, L. (2015). *Social Protests in Bulgaria: Slogans and Images*. Investigating Culture journal, No 1, достъпно на: <http://journals.cultcenter.net/index.php/investigating/article/view/206>

3. Raycheva L. **Velinova N**, Tomov M (in print) *The 2013 Social Protests in Bulgaria: Iconic Photographs & Image Events*. In: Croucher S., Lewandowska-Tomaszczyk B., Wilson P. (eds.). *Conflict, Mediated Message, and Group Dynamics*. Lanham • Boulder • New York • London: Lexington Books, pp. 53-67.

Смятам, че представените научни публикации са достатъчни от гледище на законовите изисквания.

5. Препоръки и въпроси към докторанта по темата на дисертацията.

Дисертацията е оригинално научно изследване, което заслужава да бъде публикувано, за да получи по-голяма публичност и по-широка читателска аудитория. Това изследване ще бъде от голяма полза и научен интерес за преподаватели и експерти по *медиазнание, медийна история, медийна социология, дигитални медии и онлайн журналистика*. А също и за голям кръг просветени читатели, които имат специални интереси към най-новата ни история и отразяването на нейните събития от традиционните и онлайн медиите.

С оглед бъдещата публикация на това стойностно научно изследване, имам две препоръки, които се отнасят главно до прецизирането на методиката на извършените социологически анкети:

1. В анкетните карти за проведените изследвания е необходимо ясно разграничаване на *затворените* и *отворените* въпроси. Това е важно, с оглед прецизирането на методическата рамка на проведените изследвания.

2. Проведените анкети с три фокус групи- 21 журналисти, 12 блогъри- журналисти и 10 блогъри нямат ясно дефинирана методика. Тя е основен реквизит към всяко социологическо изследване, без значение дали се основава на количествени или качествени индикатори. Задължително се оповестяват: време и място на провеждане на изследването; използвани методи; големина и представителност на извадката; брой анкетирани; разпределение на анкетирани по пол, възраст, образование, професионални позиции и др. Това позволява относителна сравнимост на получените резултати от проведените три анкети, независимо от факта, че броят на техните участници е различен.

Имам следните въпроси към докторантката:

1. Как ще се развиват традиционните и онлайн медиите в следващите 5 години? Колко дълъг ще е животът на хартиения вестник, радиото и традиционната телевизия?

2. В следващите 5 години дали ще има пренасочване на конкурентната борба главно "вътре" в онлайн медиите?

Например- намаляване на влиянието на блоговете, поява на нови социални мрежи, отмиране на "стари социални мрежи" като Фейсбук и др.?

6. Заключение

Като имам предвид професионалната задълбоченост на дисертационния труд, неговата оригинална тема, извършеният сравнителен анализ на поведението на традиционните и онлайн медиите при отразяването на протестите през 2013г., проведените социологически анкети, научните познания и професионалната компетентност на докторантката, нейните отлично формулирани и категорични позиции по

определени медийни въпроси, напълно убедено препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен "доктор" на Нели Велинова за нейната дисертация на тема: **„Характеристики на медийната екосистема в България през призмата на социалните протести у нас през 2013г.“**, катедра "Комуникация и аудиовизуална продукция" на ФЖМК в СУ"Св. Климент Охридски", професионално направление 3.5.Обществени комуникации и информационни науки, научна специалност "Журналистика-електронни медии".

София, 8 януари 2018г.

Подпис:

проф. д-р Маргарита Пешева